

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la recurs

învinuirea lui

Gheorghe Donea

(art. 264 alin. (5) Cod penal)

(Dosarul nr. Ira-118/2023

Nr. PIGD 11-17016541-01-Ira-23012023)

Recursul procurorului respins; Explicarea principiului *ne bis in idem*; Condițiile pentru reluarea urmăririi penale; Sensul sintagmei „circumstanțe noi sau recent descoperite” din art. 287 CPP; Reluarea urmăririi penale în baza art. 396¹ CPP poate avea loc doar cu respectarea condițiilor și procedurii prevăzute de art. 287 CPP; Procedura de încetare a procesului penal în cazul anulării ordonanței de reluare a urmăririi penale.

13 august 2026

Au examinat cauza anterior judecătoria:

Prima instanță: Inga Gorlenco

Instanța de apel: Vitalie Movilă, Nina Velea, Tudor Berdilă, Ruslan Petrov,
Tudor Berdilă, Dmitrii Fujenco, Afanasi Curdov, Liudmila Caraianu,
Grigori Colev, Ștefan Starciuc, Serghei Gubenco

Instanța de recurs: Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun, Maria Ghervas,
Dumitru Mardari, Elena Cobzac, Victor Boico, Anatolie Țurcan, Victor
Burduh, Galina Stratulat

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Gheorghe Donea,

Curtea Supremă de Justiție în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,
Leonid Chirtoacă,
Vladislav Gribincea, *judecători*,

constată următoarele:

PARTEA INTRODUCATIVĂ

1. Gheorghe Donea, născut în anul 1989 în r. Cahul, a fost învinuit de comiterea infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere, care a provocat unei persoane vătămare corporală gravă și decesul a două persoane (art. 264 alin. (5) Cod penal). El este apărut de avocatul Veaceslav Dandeuș.

2. Judecătoria Cahul a încetat procesul penal pornit în privința lui Gheorghe Donea, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

3. Apel a declarat procurorul Dumitru Boghean. Curtea de Apel Cahul a admis apelul și a dispus încetarea procesului penal, deoarece exista o hotărâre a organului de urmărire penală privind scoaterea persoanei de sub urmărire penală. În urma recursului declarat de procuror, Curtea Supremă de Justiție a dispus de două ori rejudecarea cauzei. Odată cu dispunerea primei rejudecări, cauza a fost strămutată la Curtea de Apel Comrat. Curtea de Apel Comrat a examinat cauza de două ori și, de fiecare dată, a admis apelul și a dispus încetarea procesului penal. Prima dată, instanța a reținut existența unei hotărâri judecătorești definitive privind aceeași persoană și aceeași faptă. A doua oară, instanța a constatat existența unei hotărâri a organului de urmărire penală de scoatere de sub urmărire penală și a dispus anularea ordonanței Procurorului General Eduard Harunjen din 30 mai 2017.

4. La 03 ianuarie 2023, procurorul Lilia Sîrbu a declarat recurs. Procurorul a solicitat dispunerea rejudecării cauzei.

5. Urmărirea penală a fost desfășurată în perioadele: 27 mai 2012 – 02 aprilie 2013 și 30 mai – 14 iulie 2017. Prima instanță a examinat cauza în perioada 19 iulie 2017 – 18 mai 2018. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele: 18 iunie 2018 – 16 mai 2019, 09 decembrie 2019 – 13 octombrie 2020 și 21 decembrie 2021 – 25 octombrie 2022. Instanța de recurs a examinat cauza în perioadele 24 iulie – 29 octombrie 2019 și 17 decembrie 2020 – 12 octombrie 2021. Cauza a ajuns din nou la Curtea Supremă de Justiție la 23 ianuarie 2023.

ÎN FAPT

6. Gheorghe Donea este învinuit că, la 26 mai 2012, în jurul orei 22:30, fără

a deține permis de conducere, conducea un automobil pe traseul dintre s. Taraclia de Salcie și Burlacu, r. Cahul. Acesta nu a adaptat viteza la condițiile de drum și vizibilitate și nu a manifestat prudență în conducere. Drept urmare, automobilul condus de Donea a tamponat căruța condusă de Mihail Pletosenco, care se deplasa în aceeași direcție. În urma accidentului, Raisa Pînzari a suferit leziuni corporale ușoare, Mihail Pletosenco – leziuni corporale medii, iar Ecaterina Anghelinici și Vasile Blănaru au suferit leziuni corporale grave, incompatibile cu viața, decedând la fața locului. Acțiunile au fost calificate în baza art. 264 alin. (5) Cod penal.

a. Acțiuni de urmărire penală

7. La 26 mai 2012, la ora 22:40, Unitatea de Gardă a CRP Cahul a primit o înștiințare telefonică privind producerea unui accident rutier pe traseul dintre s. Taraclia de Salcie și s. Burlacu, r. Cahul. La 27 mai 2012, la orele 00:20 și 09:05, aceeași unitate a primit două înștiințări telefonice privind acordarea ajutorului medical lui Mihail Pletosenco și Raisei Pînzari. Aceste sesizări au fost înregistrate în registrul nr. 2 și conexeate într-un singur material, cu nr. 2456, întrucât vizau aceeași faptă (f.d. 6-9, vol. 1). La 27 mai 2012, în baza materialului nr. 2456, ofițerul de urmărire penală Ion Vascan s-a autosesizat și a dispus începerea urmăririi penale pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal. Cauzei i-a fost atribuit nr. 2012150299 (f.d. 1 și 5, vol. 1).

8. Inițial, calitatea de bănuț i-a fost atribuită conducătorului automobilului Gheorghe Donea (f.d. 172, vol. 1). La 26 august 2012, procurorul Vasile Soltan a dispus scoaterea acestuia de sub urmărire penală, deoarece fapta nu a fost săvârșită de Donea. Procurorul a stabilit că conducerea automobilului fără permis nu a avut legătură directă cu producerea accidentului. Această faptă face posibilă tragerea lui Donea la răspundere contravențională în baza art. 231 alin. (2) Cod contravențional, însă a expirat termenul de prescripție. Donea se deplasa cu viteză regulamentară. Cauza directă a producerii accidentului rutier a constituit comportamentul lui Pletosenco. Ultimul a condus în stare de ebrietate o căruță, fără a respecta obligația de a se deplasa cât mai aproape de marginea din dreapta a carosabilului, nu purta vestă fluorescent-reflectorizantă și utiliza un vehicul neechipat corespunzător cu elemente de semnalizare. Prin urmare, s-a dispus continuarea urmăririi penale în privința lui Pletosenco (f.d. 229-233, vol. 1).

9. La 31 octombrie 2012, procurorul ierarhic superior Mihail Tomița a dispus anularea ordonanței din 26 august 2012 și reluarea urmăririi penale. El a indicat că organul de urmărire penală nu a întreprins toate măsurile necesare pentru stabilirea adevărului. Această omisiune a determinat adoptarea unei soluții neîntemeiate. Martorul ocular Ilie Condorachi a declarat că a oprit automobilul pe partea opusă a carosabilului, pentru a le atrage atenția persoanelor din căruță că se deplasau neregulamentar. Această împrejurare nu este confirmată de declarațiile părții vătămate și a martorei Pînzari. Mai mult, Pletosenco a indicat că, înainte de impact, nu a observat niciun automobil venind din sens opus. Nu a

fost stabilită limita de viteză pentru sectorul de drum unde s-a produs accidentul. Nu este clar modul în care a fost apreciată viteza de deplasare a automobilului condus de Donea. Procurorul a mai conchis că declarațiile martorului Condorachi referitor la această chestiune au un caracter subiectiv (f.d. 240-242, vol. 1).

10. La 27 noiembrie 2012, avocatul și Donea au contestat, în temeiul art. 299-299¹ Cod de procedură penală, ordonanța din 31 octombrie 2012. Această plângere nu a fost examinată de procurorul ierarhic superior, ci remisă Judecătoriei Cahul. La 12 decembrie 2012, avocatul și Donea au depus plângere și în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală. Cele două plângeri au fost conexe.

11. Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 22 ianuarie 2013 au fost admise plângerile și declarată nulă ordonanța din 31 octombrie 2012. Instanța a stabilit că, prin ordonanța din 26 august 2012, raporturile juridico-penale dintre stat și Donea au încetat, iar reluarea urmăririi penale putea avea loc doar în condițiile expres prevăzute de lege. Din ordonanță nu rezultă existența unor erori de drept, fapte noi sau recent descoperite care să permită reluarea procesului penal în privința lui Donea. Viciul fundamental nu a fost constatat, deoarece nu a fost indicat ce drepturi sau libertăți fundamentale au fost încălcate și în ce mod aceste încălcări au influențat soluția adoptată. Simpla invocare a unui asemenea viciu nu este suficientă pentru anularea unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală. Prin urmare, procurorul a acționat „în mod abuziv” (f.d. 249-250, vol. 1).

12. La 28 februarie 2013, lui Mihail Pletosenco i-a fost atribuită calitatea de bănuیت pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal (f.d. 260, vol. 1). La 28 martie 2013, Pletosenco a fost pus sub învinuire (f.d. 278-279, vol. 1), iar la 03 aprilie 2013 a fost întocmit rechizitoriul (f.d. 293-296, vol. 1). La 04 aprilie 2013, cauza a fost expediată Judecătoriei Cahul (f.d. 1, vol. 2).

13. La 30 mai 2017, Procurorul General, Eduard Harunjen, a dispus anularea ordonanței din 26 august 2012 și reluarea urmăririi penale în privința lui Donea ca urmare a apariției unor fapte noi. El a motivat ordonanța prin existența [deciziei](#) Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017 de achitare a lui Pletosenco și art. 396¹ Cod de procedură penală, care obligă reluarea urmăririi penale în vederea identificării făptuitorului infracțiunii (f.d. 243-246, vol. 2).

14. La 14 iulie 2017, au fost efectuate toate acțiunile de urmărire penală referitor la Donea. Potrivit materialelor cauzei, procurorul Alexandru Țurcan a înaintat lui Donea învinuirea în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, l-a audiat în calitate de învinuit, i-a aplicat măsură preventivă și i-a prezentat materialele cauzei penale (f.d. 250-253, vol. 2). După studierea materialelor dosarului, apărarea a solicitat încetarea urmăririi penale, invocând lipsa elementelor infracțiunii în acțiunile lui Donea, precum și acordarea unui termen pentru contestarea ordonanței Procurorului General, de care a luat cunoștință la acel moment (f.d. 257, vol. 2). Procurorul Alexandru Țurcan a respins cererile apărării, pe motiv că sunt nemotivate și că apărarea este în drept de a înainta

cerere analogică în instanța de judecată (f.d. 259-260, vol. 2). El a întocmit rechizitoriul (f.d. 261-267, vol. 2). Rechizitoriul este întemeiat pe probele preluate din cauza penală a lui Pletosenco. La 17 iulie 2017, cauza penală a fost expediată spre examinare Judecătoriei Cahul (f.d. 1, vol. 3).

15. La 21 iulie 2017, apărarea a depus în instanța de judecată o plângere prin care a solicitat declararea nulității ordonanței Procurorului General. Aceasta a indicat că la reluarea urmăririi penale au fost încălcate prevederile art. 287 Cod de procedură penală, deoarece aceasta putea avea loc doar prin încheierea judecătorului de instrucție. Renunțarea la învinuire nu poate fi calificată drept fapte noi sau recent descoperite (f.d. 15-16, vol. 3).

b. Probele

16. Potrivit procesului-verbal de cercetare a locului faptei, carosabilul are lățimea de 6,5 m și este alcătuit din două benzi de circulație. Acesta era uscat. Direcția de deplasare dinspre s. Burlacu este pe partea dreaptă. Marcaje rutiere lipsesc. Automobilul este oprit pe partea dreaptă a direcției de mers. Fața acestuia este orientată spre s. Burlacu. Vehiculul prezintă deteriorări în partea față-stânga. Nu sunt urme de frânare. Căruța se află pe partea stângă. Aceasta este parțial deteriorată și nu este dotată cu catadioptri. Între locul tamponării și locul depistării căruței se observă urme de roți metalice, haine, încălțăminte, o roată metalică deteriorată, două cadavre (un bărbat și o femeie) și fragmente de lemn provenite din căruță (f.d. 10-28, vol. 1).

17. La 08 august 2012, a fost efectuat un experiment la fața locului, cu participarea lui Donea și Pletosenco. Aceștia nu au înaintat cereri sau obiecții. În cadrul experimentului au fost reconstituite acțiunile produse până la momentul impactului. Mijlocul căruței staționate pe banda de deplasare se afla la 1,45 m. Automobilul martorului Condorachi era staționat pe sensul opus de deplasare și avea luminile de întâlnire conectate. Automobilul condus de Donea se deplasa cu viteza indicată și cu luminile de întâlnire aprinse. Au fost efectuate două experimente. În primul experiment, căruța și căruțașul nu aveau semne luminescente. În aceste condiții, căruța a putut fi observată de la distanța de 19,70 m. În al doilea experiment, căruța și căruțașul erau dotați cu semne distinctive. În aceste condiții, căruța a putut fi observată de la distanța de 60,5 m. (f.d. 204-205, vol. 1).

18. Raportul de expertiză autotehnică din 31 mai 2012 a constatat lipsa unor defecte tehnice la automobil condus de Donea care ar fi putut apărea anterior accidentului. Toate deteriorările depistate la automobil au fost cauzate de impactul cu căruța (f.d. 160-162, vol. 1). Expertiza autotehnică suplimentară din 14 august 2012 a stabilit că observarea căruței de la 19,70 m nu permitea evitarea impactului prin frânare. Dacă pe căruță erau montați catadioptri, aceasta putea fi observată de la 60,6 m, iar coliziunea putea fi evitată. Lipsa catadioptrilor pe partea din spate a căruței se află în legătură cauzală cu producerea accidentului (f.d. 213-217, vol. 1).

19. La 27 mai 2012, reprezentantul organului de urmărire penală a luat explicații de la Donea, Condorachi, Pânzari și Pletosenco (f.d. 31-34, vol. 1). Donea a declarat că el nu deținea permis de conducere și că se afla la volanul automobilului. Pletosenco și Pânzari au declarat că Pletosenco conducea căruța. Pletosenco și Pânzari au mai declarat că, în ziua de 26 mai 2012, persoanele din căruța au consumat împreună băuturi alcoolice. Donea și Condorachi au declarat că căruța staționa în mijlocul drumului. Condorachi a declarat că i-a cerut căruțașului să se dea la o parte, dar acesta nu a reacționat. Donea a declarat că a observat căruța la aproximativ 1 metru și a lovit-o direct cu automobilul.

20. La 27 mai, ora 01:35, Donea a fost supus testării alcoolscopice. Potrivit testării alcoolscopice, el avea 0,00 mg/l alcool în aerul expirat (f.d. 37, vol. 1). Tot în acea zi, la o oră distanță, de la Donea a fost prelevat sânge (f.d. 35-36, vol. 1). Potrivit raportului de expertiză chimică din 28 iunie 2012 în sângele prelevat de la Donea nu a fost depistat alcool etilic (f.d. 37 și 147-148, vol. 1). Potrivit răspunsului SEET Cahul, Donea nu deține permis de conducere (f.d. 185, vol. 1).

21. Pletosenco nu a fost supus testări alcoolscopice. De la el n-au fost prelevate probe biologice pentru stabilirea alcoolemiei. La 28 mai 2012, avocatul Andrei Boghean a solicitat recoltarea probelor biologice de la Pletosenco și efectuarea expertizei chimice. La 05 iunie 2012, șeful adjunct al SUP a CPR Cahul, Andrei Moldovanu, a respins cererea. El a motivat că cererea nu este argumentată. În urma accidentului, două persoane au decedat, iar alte două au fost internate în stare gravă. Din acest motiv, nu a fost posibilă stabilirea persoanei care se afla la conducerea căruței (f.d. 144 și 145, vol. 1).

22. În urma accidentului rutier, Donea și două minore din căruța nu au suferit vătămări corporale (f.d. 70, 80 și 90, vol. 1). Raisa Pânzari a suferit o plagă contuză la cap, cu excoriații periferice. Leziunile se încadrează la vătămare corporală ușoară de scurtă durată (f.d. 100, vol. 1). Mihail Pletosenco a suferit o fractură a fibulei drepte. Leziunea se califică drept vătămare corporală medie (f.d. 110, vol. 1). Ecaterina Anghelici a suferit o traumă cranio-cerebrală deschisă, cu amputare traumatică a creierului. Vasile Blanaru a suferit traumă cranio-cerebrală închisă, traumă vertebro-medulară închisă, traumă toraco-abdominală închisă și traumă a membrilor inferioare. Anghelici și Blanaru au decedat, iar traumele cauzate sunt grave și se află în legătură cauzală cu decesul. În sângele lui Anghelici a fost depistat 3,4 g/l alcool etilic, iar în sângele lui Blanaru 3 g/l (f.d. 120-121 și 131-132, vol. 1).

23. Inițial, Mihail Pletosenco a fost audiat în calitate de parte vătămată. El a declarat că căruța aparținea lui Vasile Axenti și nu era dotată cu catadioptri. Pletosenco a declarat că a condus căruța până în s. Taraclia de Salcie, împreună cu concubina sa, Raisa Pânzari, cele două fiice ale acesteia, Ecaterina Anghelici și Vasile Blanaru. În sat, toți au consumat vin, aproximativ câte două pahare a câte 100 g fiecare. După ora 21:00, grupul a pornit spre casă. Căruța se deplasa pe partea dreaptă a drumului. El a oprit căruța la cererea concubinei. Aceasta și

fetele au coborât din căruță și au mers la toaletă. El nu a observat vreun automobil care să se apropie din față. Roțile din dreapta ale căruței se aflau pe marginea carosabilului. La scurt timp, el a simțit o lovitură puternică în partea din spate a căruței. El și-a revenit în ambulanță. Despre soarta celorlalți pasageri a aflat ulterior (f.d. 50-51, vol. 1). Audiat în calitate de bănuît, Pletosenco a făcut declarații similare. El a precizat că a staționat căruța pe partea dreaptă a drumului, iar măgarul se afla aproape de mijlocul traseului, deoarece se dezlegase hloaba din partea dreaptă. Pletosenco a declarat că a observat un automobil care a oprit paralel cu căruța și că persoana din automobil i-a făcut observație pentru faptul că staționa în mijlocul drumului. El a mai declarat că ținea măgarul de hățuri și i-a spus concubinei să coboare pentru a lega hloaba. Declarațiile au fost redactate de ofițerul de urmărire penală și semnate fără obiecții de către Pletosenco și apărătorul acestuia (f.d. 261-262, vol. 1). La audierea în calitate de învinuit, Pletosenco a declarat că își menține integral declarațiile făcute în calitate de bănuît. El a recunoscut vina și a declarat că se căiește de cele comise. Conținutul declarațiilor a fost scris personal de Pletosenco (f.d. 280, vol. 1). La audierea în calitate de inculpat, în prezența apărătorului Mîtablîndă, Pletosenco a revenit asupra declarațiilor anterioare. El a declarat că nu își recunoaște vina și a susținut că, la momentul accidentului, nu era întuneric și „se vedea bine”. El a precizat că, înainte de a merge în ospetie, a consumat patru pahare de vin, iar în ospetie încă două pahare. El a declarat că, după ruperea hamului, căruța a fost oprită la marginea drumului, pe pământ, nu pe asfalt. Potrivit acestuia, măgarul nu se afla în mijlocul drumului. Pletosenco a mai declarat că Raisa a mers după sârmă, iar el a rămas în căruță și ținea măgarul de hățuri. Totodată, el a susținut că ofițerul de urmărire penală i-a citit declarațiile foarte repede și a omis unele cuvinte. Potrivit lui, ofițerul i-a dat să semneze doar procesul-verbal și foi goale (f.d. 77-79, vol. 2). Audiat în calitate de parte vătămată în primă instanță, în cauza penală a lui Donea, Pletosenco a declarat că căruța staționa jumătate pe acostament și jumătate pe partea dreaptă a carosabilului. El nu se afla în stare de ebrietate, iar înainte de a reveni acasă a consumat aproximativ 300 g. de vin. Pletosenco a mai declarat că automobilul lui Condorachi nu avea luminile conectate. El a mai declarat că nu are pretenții față de Donea (f.d. 57-58, vol. 3).

24. Inițial, Raisa Pînzari a fost audiată în calitate de martor. Ea a declarat că Pletosenco a condus căruța până în s. Taraclia de Salcie. În sat toți au consumat vin, aproximativ câte două pahare a câte 100 g fiecare. După ora 21:00, grupul a pornit spre casă. Căruța se deplasa pe partea dreaptă a drumului. Ea i-a cerut concubinului să oprească căruța. Ea și fetele au coborât și au mers la toaletă. Ea nu a observat vreun automobil care să se apropie. Ulterior, una dintre fete a spus că „vine peste noi un automobil”, după care a avut loc impactul. Pînzari a declarat că, în urma impactului, a fost lovită cu un obiect dur și și-a pierdut cunoștința. După ce și-a revenit, ea și fetele se deplasau deja în direcția din care veniseră. Realizând că merg în direcția greșită, acestea s-au întors la locul

accidentului. Acolo nu mai era nimeni. Ulterior, ele au ajuns acasă. La domiciliu a venit inspectorul de sector, care a solicitat ambulanța. Pînzari și fetele au fost transportate la spital pentru acordarea ajutorului medical (f.d. 53-54, vol. 1). În ședința de judecată, martora a declarat că își menține declarațiile date la urmărirea penală până la momentul în care fetele au cerut să meargă la vecu. Referitor la evenimentele de după staționare, martora a declarat că s-a rupt hloaba, iar în timp ce încercau să o repare a apărut un automobil. Ea a mai declarat că, în momentul accidentului, se afla pe șosea și încerca să repare hloaba. Martora a declarat că căruța a fost oprită lângă carosabil, pe acostament, pentru a nu încurca circulația. Ea a mai declarat că accidentul s-a produs ziua și nu își amintește ora (f.d. 30-31 și 140-142, vol. 2). Audiata în calitate de parte vătămată în primă instanță, în cauza penală a lui Donea, Pînzari a declarat că își menține declarațiile anterioare. Ea a declarat că, în momentul accidentului, afară se vedea clar. Ea a mai declarat că automobilul care staționase și îi certase era deja plecat. Pînzari a declarat că nu are pretenții față de Donea (f.d. 59, vol. 3).

25. Gheorghe Donea, audiat în calitate de bănuț, a refuzat să dea declarații (f.d. 173, vol. 1). Audiata în calitate de martor, Donea a declarat că nu deține permis de conducere. El a declarat că, la 26 mai 2012 seara, se deplasa la volanul automobilului. După o cotitură, el a observat o lumină pe partea stîngă din față. El a redus viteza și a comutat farurile la faza scurtă. Ajuns în dreptul zonei respective, a observat un automobil staționat. La aproximativ un metru în față a observat o căruță staționată pe sensul său de deplasare. Imediat după aceasta a avut loc impactul. El a declarat că căruța nu era dotată cu semnalizare. După impact, el a ieșit din automobil. Pe carosabil se aflau doi bărbați și o femeie. O femeie și doi copii au fugit de la fața locului. Ulterior a fost chemată ambulanța și anunțată poliția (f.d. 238-239, vol. 1 și 45-46, 152-154, vol. 2). Audiata în calitate de învinuit și de inculpat, Donea a refuzat să dea declarații (f.d. 252, vol. 2 și 62, vol. 3 și f.d. 150, vol. 4).

26. Ilie Condorachi, martorul ocular al accidentului, a declarat că la 26 mai 2012, după ora 21:15, se deplasa spre casă cu automobilul personal. La jumătatea traseului dintre s. Burlacu și s. Taraclia de Salcie, el a observat pe contrasens o căruță trasă de un măgar. El a schimbat lumina farurilor la faza scurtă și a redus viteza, deoarece măgarul se afla pe jumătatea opusă a traseului, iar căruța era poziționată pe mijlocul drumului. El a oprit automobilul și a întrebat conducătorul căruței de ce staționează pe mijlocul drumului. În timpul discuției, el a observat în depărtare un alt automobil care se apropia din sens opus, având luminile comutate la faza scurtă. Automobilul se deplasa cu aproximativ 60-70 km/h și a tamponat căruța din spate, la scurt timp. În urma impactului, bucăți din căruță au fost împrăștiate pe carosabil, iar pasagerii au fost aruncați la sol. O femeie și un bărbat erau întinși pe șosea fără mișcare, iar o femeie cu doi copii plîngeau în apropiere. Din automobilul implicat în accident a coborât Gheorghe Donea. Ulterior, martorul a apelat fratele pentru a solicita ambulanța și a rămas la fața locului până la sosirea poliției (f.d. 61-62, vol. 1). Audiarea martorului în

primă instanță și apel, în ambele cauze penale, a fost imposibilă pe motiv că el nu se afla în țară (f.d. 70-72, 83, 147-150, 159-161, 166-168, 170-172, vol. 2, f.d. 32-33, 120-122, 134, 139-140, 146-148, vol. 3, f.d. 36, vol. 4).

27. Alina Anghelici, audiată în calitate de succesor al victimei, a declarat că nu se afla în țară la momentul producerii accidentului. Ea a aflat despre decesul mamei de la o mătușă (f.d. 42-44, vol. 1). Ea a depus acțiune civilă și a solicitat încasarea de la Pletosenco a sumei de 22.108 de lei cu titlu de prejudiciu material și 100.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral (f.d. 283-288, vol. 1). În instanță, în cauza penală a lui Pletosenco, Alina Anghelici a declarat că cunoaște despre circumstanțele accidentului din cele relatate de alte persoane. Ea nu dorește încasarea prejudiciului de la Pletosenco, ci de la persoana vinovată de producerea accidentului (f.d. 28, vol. 2). În instanță, în cauza penală a lui Donea, Alina Anghelici a declarat că își menține declarațiile anterioare. Ea a declarat că are pretenții față de acesta, dar nu a depus acțiune civilă în acest sens (f.d. 60, vol. 3).

28. Gheorghe Blanaru, audiat în calitate de succesor al victimei, a declarat că, la 27 mai 2012, în jurul orei 00:30, la domiciliul său a venit fiul Ion, care i-a comunicat despre decesul fratelui Vasile Blanaru. Împreună cu acesta, el s-a deplasat la fața locului și a văzut urmările accidentului (f.d. 47-48, vol. 1). Declarații similare au fost depuse de succesor în ambele cauze penale (f.d. 29, vol. 2 și f.d. 61, vol. 3).

c. Învinuirea lui Mihail Pletosenco

29. Mihail Pletosenco a fost învinuit că, la 26 mai 2012, în jurul orei 22:30, conducea o căruță pe traseul R-56, între s. Taraclia de Salcie și s. Burlacu, r. Cahul. Acesta se afla în stare de ebrietate. Căruța nu era dotată cu catadioptri. În timpul deplasării, Mihail Pletosenco a oprit căruța la mijlocul carosabilului. Căruța a fost lovită din spate de un automobil condus de Donea Gheorghe, care se deplasa în aceeași direcție. În urma impactului, pasagerii căruței, Anghelici Ecaterina și Blanaru Vasile, au suferit traumatisme grave incompatibile cu viața și au decedat pe loc. Aceste acțiuni au fost calificate în baza art. 269 Cod penal - încălcarea de către alt participant la trafic a regulilor privind menținerea ordinii și securitatea circulației, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264.

30. La [05 august 2015](#), Judecătoria Cahul l-a achitat pe Pletosenco, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Instanța a constatat lipsa laturii obiective. Pletosenco circula și staționa pe partea dreaptă a drumului, iar căruța se afla pe acostament. Aceste împrejurări au fost confirmate de martora Raisa Pînzari. Prin urmare, inculpatul a respectat regulile de circulație aplicabile căruțelor. Instanța a apreciat critic declarațiile lui Donea. Ultimul este persoană interesată în soluționarea cauzei, iar declarațiile sunt contradictorii. Experimentul și schema anexată la procesul-verbal contrazic declarațiile inculpatului și ale martorei Raisa Pînzari. Raportul de expertiză auto-tehnică suplimentară conține întrebări ce nu urmăreau stabilirea obiectivă a circumstanțelor producerii accidentului. Simpla recunoaștere a inculpatului că a consumat alcool nu a fost

considerată suficientă pentru a demonstra starea de ebrietate. Obligația de a evita obstacolul îi revenea lui Donea. Acesta trebuia să adapteze viteza la condițiile de drum și să poată opri în limita vizibilității.

31. Procurorul Vasile Soltan a depus apel și a solicitat condamnarea lui Pletosenco. El a invocat că prima instanță a apreciat eronat probele: Aceasta s-a bazat doar pe declarațiile inculpatului și ale concubinei sale. Instanța a ignorat faptul că inculpatul, la urmărirea penală, a recunoscut vina, inclusiv că a condus căruța în stare de ebrietate. Ea nu s-a pronunțat asupra lipsei elementelor reflectorizante ale căruței.

32. În instanța de apel, procurorul Dumitru Calendari a modificat cerințele apelului. El a susținut că soluția de achitare a lui Pletosenco este corectă, însă motivul achitării este greșit. Achitarea trebuia dispusă pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat. Aceasta ar permite reluarea urmăririi penale pentru identificarea persoanei responsabile de producerea accidentului. Pletosenco a încălcat regulile de circulație doar sub aspect contravențional, prin lipsa elementelor reflectorizante și a vestei de protecție. El urmează a fi supus răspunderii contravenționale în baza art. 245 alin. (1) Cod contravențional, cu încetarea procesului ca urmare a prescripției. Procurorul a invocat și că, comportamentul lui Donea a dus la producerea accidentului. Conducătorul auto are obligația de a adapta viteza și de a evita obstacolele aflate pe carosabil. Donea nu deținea permis de conducere și circula cu viteză. El a fost orbit de luminile automobilului și nu a observat obstacolul de pe drum. Înainte de impact, Pletosenco a oprit căruța și staționa pe carosabil, iar pe banda opusă se afla automobilul condus de Condorachi, cu farurile aprinse. Prin urmare, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală și încheierea judecătorului de instrucție sunt neîntemeiate și contrare probelor administrate (f.d. 173-175, vol. 2).

33. La [12 mai 2016](#), Curtea de Apel Cahul a admis apelul și a condamnat pe Pletosenco în baza art. 269 Cod penal la doi ani de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de doi ani. Instanța a stabilit că Pletosenco a staționat căruța pe carosabil, aproape de mijlocul drumului, și nu în afara acestuia. Martorul Donea a declarat că trăsura se afla aproape de mijlocul carosabilului, iar martorul Condurache i-a atras atenția inculpatului să mute căruța, însă acesta nu a reacționat. Inculpatul nu purta vestă reflectorizantă, iar căruța nu era dotată cu catadioptri și alte elemente obligatorii de semnalizare. Potrivit expertizei auto-tehnice suplimentare, dacă căruța era semnalizată corespunzător, șoferul automobilului ar fi avut posibilitatea tehnică de a evita impactul prin frânare. Experimentul efectuat la fața locului a arătat că, în cazul existenței catadioptrilor și a vestei reflectorizante, căruța putea fi observată de la o distanță de 60,5 de m. Prin urmare, responsabilitatea pentru accident nu îi aparține lui Donea ci lui Pletosenco. Între acțiunile ultimului există legătură cauzală cu accidentul rutier soldat cu decesul lui Blănuș și Anghelienici. La individualizarea pedepsei, instanța a ținut cont că infracțiunea a fost comisă din imprudență, că inculpatul nu avea antecedente penale și se caracteriza pozitiv,

că fapta a fost comisă în stare de ebrietate și a avut urmări grave. Instanța a admis în principiu cererea privind prejudiciul material și a dispus încasarea de la Pletosenco a sumei de 10. 000 de lei ca prejudiciu moral în favoarea Alinei Anghelenici.

34. Procurorul și avocatul condamnatului au declarat recurs. Procurorul a invocat argumente și solicitări similare susținerilor verbale din instanța de apel. Apărarea o solicitat casarea deciziei și menținerea sentinței.

35. La [14 martie 2017](#), Curtea Supremă de Justiție a admis recursurile, a casat total sentința și decizia și a dispus achitarea lui Pletosenco, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat. Acțiunea civilă a fost respinsă. Curtea a constatat că condamnarea dispusă de instanța de apel este contrară legii. Poziția acuzării din instanța de apel constituie o renunțare la învinuire. Chiar dacă renunțarea nu a fost formulată prin ordonanță motivată, aceasta produce efecte juridice. În asemenea situație, instanța de apel era obligată să pronunțe o soluție de achitare.

d. Procesul în privința lui Gheorghe Donea

36. Prin [sentința](#) Judecătoriei Cahul, sediul Central, din 18 mai 2018 a fost încetat procesul penal în privința lui Donea, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală. Instanța a constatat că, după pornirea urmăririi penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (5) Cod penal, lui Donea i-a fost atribuită calitatea de bănuț, iar la 26 august 2012 acesta a fost scos de sub urmărire penală. La 31 octombrie 2012, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a fost anulată. Urmărirea penală reluată pe motiv că nu au fost întreprinse toate măsurile necesare pentru stabilirea adevărului. Donea și avocatul său au contestat ordonanța. Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 22 ianuarie 2013 aceasta a fost declarată nulă. Instanța a reținut că reluarea urmăririi penale nu era justificată prin existența unor erori de drept, fapte noi sau recent descoperite. În baza probelor acumulate, la 28 februarie 2013, lui Pletosenco i-a fost atribuită calitatea de bănuț. La 28 martie 2013, acesta a fost pus sub învinuire. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017, Pletosenco a fost achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el. La 30 mai 2017, Procurorul General Eduard Harunjen a dispus anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și reluată urmărirea penală în privința lui Donea. Procurorul General a invocat apariția unor fapte noi rezultate din decizia Curții Supreme de Justiție și art. 396¹ Cod de procedură penală. La 14 iulie 2017, au fost finalizate acțiunile de urmărire penală față de Donea. Lui i-a fost înaintată învinuirea în baza art. 264 alin. (5) Cod penal și întocmit rechizitoriul. Instanța a reținut însă că, la emiterea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, organul de urmărire penală dispunea de aceleași probe care au stat și la baza deciziei de achitare a lui Pletosenco. Achitarea ultimului nu constituia fapt nou și nu putea justifica reluarea urmăririi penale în privința lui Donea. Instanța a constatat că art. 396¹ Cod de procedură penală nu era aplicabil cauzei, întrucât Donea fusese deja recunoscut bănuț și, ulterior, scos de sub

urmărire penală. Aplicabile este art. 287 Cod de procedură penală în redacția în vigoare la acel moment. Potrivit acestuia, reluarea urmăririi penale putea fi dispusă de către judecătorul de instrucție, în temeiul demersului procurorului. Instanța a invocat și hotărârea Curții Constituționale nr. 12/2015.

37. La 07 iunie 2018, procurorul Dumitru Boghean a depus apel. Acesta a solicitat casarea sentinței și condamnarea lui Donea la șapte ani de închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de cinci ani. Apelantul a susținut că inculpatul a încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere, întrucât nu deținea permis de conducere și nu avea dexteritatea necesară pentru a conduce vehiculul în siguranță. Prima instanță nu a analizat probele acuzației, limitându-se la examinarea legalității ordonanței Procurorului General. Achitarea lui Pletosenco reprezintă o circumstanță nouă și justifică reluarea urmăririi penale pentru identificarea persoanei responsabile de producerea accidentului rutier.

38. Prin [decizia](#) Curții de Apel Cahul din 16 mai 2019 a fost admis apelul, casată sentința, inclusiv din oficiu, și pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost încetat procesul penal pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală. Instanța de apel a reținut că, odată ce inculpatul a fost pus sub învinuire cu încălcarea principiului *non bis in idem*, nu mai putea fi analizată problema vinovăției. Ea a preluat argumentele primei instanțe, dar a modificat temeiul încetării. Instanța și-a argumentat soluția prin autoritatea lucrului judecat a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, menținută prin hotărâre judecătorească.

39. Prin [decizia](#) Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2019, a fost admis recursul procurorului Dumitru Calendari din alte motive decât cele invocate și a dispus rejudecarea cauzei. Instanța a reținut că decizia adoptată în cauza lui Pletosenco nu constituie o „faptă nouă” de natură să justifice reluarea urmăririi penale în privința lui Donea. Lui Donea i-a fost înaintată învinuirea fără administrarea unor probe noi care să susțină reluarea urmăririi penale. Prin urmare, urmărirea penală efectuată după redeschiderea procesului este viciată. Totuși temeiul încetării procesului penal a fost stabilit în mod eronat, fiind incident un alt temei prevăzut de art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală. Cauza a fost trimisă spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat, întrucât la Curtea de Apel Cahul nu mai putea fi constituit un nou complet de judecată.

40. Prin [decizia](#) Curții de Apel Comrat din 13 octombrie 2020 a fost admis apelul și pronunțată o nouă hotărâre de încetarea a procesului penal, pe motiv că există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane și pentru aceeași faptă. Instanța a reținut că ordonanța de scoatere de sub urmărire penală în privința lui Donea a fost menținută prin încheierea judecătorului de instrucție. Prin urmare, temeiul corect al încetării procesului penal era cel prevăzut la art. 391 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală.

41. Prin [decizia](#) Curții Supreme de Justiție din 12 octombrie 2021 a fost admis

recursul procurorului Lilia Sîrbu și dispusă rejudecarea cauzei, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate de apelant.

42. Prin [decizia](#) Curții de Apel Comrat din 25 octombrie 2022 a fost pronunțată soluția menționată la para. 38. Suplimentar instanța a dispus anularea ordonanței din 30 mai 2017 ca fiind nelegală. Instanța a reținut argumentele prin care au fost respinse afirmațiile că achitarea lui Pletosenco constituie „faptei noi” din deciziile anterioare pronunțate de curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție (vezi para. 38-39). Ea a reținut că, după achitarea lui Pletosenco, procurorul urma să solicite restituirea cauzei în vederea reluării urmăririi penale pentru efectuarea de acțiuni în scopul stabilirii făptuitorului. O astfel de cerere nu există. Prin urmare, procurorul nu a solicitat reluarea cauzei în temeiul art. 396¹ Cod de procedură penală, iar referirea în ordonanță la aceste prevederi este formală. La adoptarea ordonanței din 30 mai 2017, procurorul a făcut referire la art. 287 Cod de procedură penală, în vigoare la acea dată. Din analiza normei nu rezultă competența Procurorului General de a anula ordonanța de scoatere de sub urmărire penală și de a dispune reluarea urmăririi penale în acele condiții. La acea dată, art. 287 alin. (2) și (4) Cod de procedură penală prevedea că reluarea urmăririi penale putea fi dispusă doar de judecătorul de instrucție, la demersul procurorului, care urma a fi motivat sub aspectul existenței apariției faptelor noi sau recent descoperite ori a viciului fundamental.

43. La 03 ianuarie 2023, procurorul Lilia Sîrbu a depus recurs în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Procurorul solicită casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei. El susține că instanța de apel a interpretat eronat ordonanța Procurorului General din 30 mai 2017 privind reluarea urmăririi penale. Decizia irevocabilă de achitare a lui Pletosenco constituia o faptă nouă, necunoscută la momentul scoaterii lui Donea de sub urmărire penală, ceea ce justifică anularea ordonanței din 26 august 2012 și reluarea urmăririi penale în temeiul art. 396¹ Cod de procedură penală. Odată stabilit definitiv că Pletosenco nu a comis infracțiunea, apărarea obligă identificarea persoanei responsabile de producerea accidentului. Procurorul General este în drept de a anula o ordonanță a procurorului ierarhic inferior și a relua un proces penal. Ordonanța Procurorului General nu a fost contestată de apărare la urmărirea penale. Prin urmare, apărarea nu mai poate cere declararea nulității ordonanței de reluare a urmăririi penale.

44. La 23 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat prezentarea referinței la recurs. Ea nu a primit nici o referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

45. Partea relevantă a Codului de procedură penală, la data emiterii ordonanței Procurorului General (vezi para. 13), era următoarea:

„**Articolul 287.** Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire

...

(2) Reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

...

(4) În cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărîrea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai tîrziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

Articolul 396¹. Restituirea dosarului penal

Dacă instanța de judecată a pronunțat o sentință de achitare pe motiv că fapta nu a fost săvîrșită de inculpat, la cererea procurorului, acestuia i se restituie dosarul penal și el reia urmărirea penală în vederea identificării făptuitorului infracțiunii.”

46. Partea relevantă a Codului de procedură penală, la data depunerii recursului, era următoarea:

„Articolul 427. Temeiurile pentru recurs

(1) Hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.”

47. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale [nr. 7/2005](#) menționează:

„5.5. Conform art. 287 alin. (2) și (4) Cod de procedură penală, ordonanțele de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală pot fi casate, cu reluarea urmăririi penale, doar în cazul în care sunt invocate fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat ordonanța atacată.

Fapte noi constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată. Noi trebuie să fie probe administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în cauza respectivă.

Fapte recent descoperite sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite. Atitudinea unei părți care, cunoscând un fapt sau o împrejurare ce îi era favorabilă, a preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica menținerea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea reluării urmăririi penale dacă prin alte mijloace de probă asemenea împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment.”

48. Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală (reluarea urmăririi penale) [nr. 12/2015](#) menționează:

„50. ... nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de două ori de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru aceeași faptă.

...

52. ... principiul *non bis in idem* impune autorităților publice competente nu doar interdicția de a judeca repetat o persoană, dar și interdicția de a urmări penal de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

53. ...pronunțarea și intrarea în vigoare a unei sentințe judecătorești sau emiterea unei hotărâri de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași faptă săvârșită de aceeași persoană.

59. ... art. 22 alin. (3) din Codul de procedură penală stabilește că hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași persoană pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată.

60. Aceste două situații de excepție, enunțate cu titlu de principiu în partea generală a Codului de procedură penală, sunt transpuse în art. 287 alin. (4), care stabilește că în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă.

62. ... potrivit Raportului explicativ la Protocolul nr. 7, termenul „fapte noi sau recent descoperite” include noi mijloace de probă privind fapte preexistente. Mai mult, articolul 4 din Protocolul nr. 7 nu împiedică redeschiderea procedurii în favoarea persoanei condamnate și orice altă modificare a hotărârii judecătorești în beneficiul acesteia.

...

65. ... Codul de procedură penală (art. 6 pct. 44)) tratează „viciul fundamental” ca o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate

de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

66. ...în cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

...

70. ... potrivit art. 287 din Codul de procedură penală, reluarea urmăririi poate fi dispusă în condițiile alin. (1) și alin. (4), situațiile fiind distincte. În același timp, doar alin. (4) din art. 287 preia normele prevăzute în art. 22 din Codul de procedură penală și Protocolul nr. 7 art. 4 § 2 din Convenția Europeană. Prin urmare, condițiile care admit reluarea urmăririi penale prevăzute de alin. (1) al art. 287 din Codul de procedură penală depășesc limitele circumscrise de Convenția Europeană, constituind o derogare, inadmisibilă de la prevederile art. 4 al Protocolului nr. 7 (a se vedea p. 58 din prezenta hotărâre).

...

73. ... odată cu încetarea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire sau clasarea cauzei penale persoana urmează a dispune de certitudinea și convingerea că nu va mai fi bănuită și urmărită penal.

...

77. ... Curtea reține că reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire, este contrară garanțiilor instituite prin articolul 21 din Constituție.”

49. Decizia de inadmisibilitate privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală (competența procurorului ierarhic superior de a dispune reluarea urmăririi penale) [nr. 122/2021](#) menționează că:

„25. Curtea a conchis că ordonanța procurorului prin care s-a încetat urmărirea penală poate fi considerată ca o decizie asupra fondului cauzei (*Mihalache vs. Romania*, citată supra, §§ 98-101), iar intervenția judiciară nu este necesară pentru calificarea unei decizii ca fiind asupra fondului cauzei (§§ 94, 95). Cu privire la caracterul definitiv al deciziei, potrivit Raportului Explicativ al Protocolului nr. 7, o hotărâre este considerată „definitivă” în cazul în care a dobândit forță de *res judicata*. Este cazul în care căile de atac ordinare nu sunt disponibile, în care părțile au epuizat căile de atac respective sau în care au permis ca termenul de atac să expire fără a se folosi de acestea (*Zolotukhin vs. Rusia*, 10 februarie 2009, § 108).

26. ...Curtea constată că ordonanțele procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, care nu au fost contestate la judecătorul de instrucție sau care au fost contestate, dar nu au fost anulate, ar putea fi considerate, în circumstanțele fiecărui caz particular, decizii definitive de achitare sau de condamnare. Reluarea urmăririi penale după rămânerea deciziei definitive de achitare sau de condamnare (*lato sensu*) face incident principiul *ne bis in idem*.

27. Totuși, Curtea reține că dispunerea reluării urmăririi penale în mod exclusiv de un judecător nu este garantată nici de Constituție și nici de Convenția Europeană. Altfel spus, reluarea urmăririi penale de către procurorul ierarhic superior nu reprezintă, *per se*, o problemă de constituționalitate.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

50. Decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 05 decembrie 2022. Recursul a fost declarat la 03 ianuarie 2023, în mai puțin de 30 de zile de la pronunțare, adică a fost depus în termen.

51. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (decizia nr. [1ra-854/2022](#), § 85).

52. Recursul procurorului se întemeiază pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală în vigoare până la 01 septembrie 2023. Recurentul menționează instanța de apel nu a descris fapta imputată lui Donea, nu a analizat și apreciat probele administrate, precum și nu a expus în mod explicit temeiul încetării procesului penal. De asemenea, procurorul contestă soluția încetării procesului penal. El susține că decizia Curții Supreme de Justiție prin care a fost achitat Pletosenco reprezintă o circumstanță nouă, care justifică anularea de scoatere de sub urmărire penală a inculpatului. Instanța de apel a interpretat eronat art. 53¹, art. 287 alin. (4) și art. 396¹ Cod de procedură penală. Acest fapt a determinat constatarea greșită a existenței unei cauze care înlătură răspunderea penală.

53. La 26 august 2012, Donea a fost scos de sub urmărire penală (vezi para. 8). La 31 octombrie 2012, procurorul ierarhic superior a reluat urmărirea penală (vezi para. 9). La 22 ianuarie 2013, judecătorul de instrucție a declarat nulă ordonanța din 31 octombrie 2012 (vezi para. 11). La 30 mai 2017, Procurorul General, prin ordonanță proprie, a anulat din nou ordonanța din 28 august 2012 și a reluat urmărirea penală în privința lui Donea. Acesta a invocat apariția unei fapte noi – decizia definitivă de achitare a lui Pletosenco (vezi para. 13). Prima instanță și instanța de apel au declarat nulă ordonanța Procurorului General. Acestea au constatat că anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și reluarea urmăririi penale au fost dispuse cu încălcarea art. 287 alin. (2) și (4) Cod de procedură penală. În esență, procurorul contestă motivarea deciziei instanței de apel.

54. După cum rezultă din decizia nr. [1ra-854/2022](#), § 100, instanța de judecată trebuie să ofere o motivare convingătoare pentru toate argumentele „care pot avea vreun efect asupra soluției”. De asemenea, motivarea instanței de judecată nu poate lăsa părțile într-o stare de confuzie datorită contradicțiilor esențiale din hotărâre, sau de ce anumite circumstanțe esențiale au fost lăsate fără examinare (decizia nr. [1ra-686/2022](#), § 55).

55. În majoritatea cazurilor, anularea unei ordonanțe a procurorului de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a cauzei penale, nu pune automat în pericol principiului *ne bis in idem*. Contează cât de convingătoare sunt motivele pentru anularea ordonanțelor. De asemenea, este necesară respectarea legislației naționale. Totuși, dacă aceste ordonanțe au fost menținute prin hotărâri judecătorești irevocabile, principiul *ne bis in idem* devine incident automat, datorită caracterului irevocabil al hotărârii judecătorești (hot. CtEDO [Nikitin v. Rusia](#), § 37). Cu adevărat, ar fi inadmisibil ca prin ordonanța procurorului de reluare a urmăririi penale să fie lipsită de efect o hotărâre judecătorească irevocabilă. În acesta caz, reluarea urmăririi penale trebuie precedată de casarea încheierii judecătorului de instrucție.

56. Reluarea urmăririi penale în privința inculpatului a avut loc la 30 mai 2017 prin ordonanța Procurorul General. Conform art. 287 alin. (2) Cod de procedură penală, în vigoare la acea dată, reluarea urmăririi penale nu putea fi făcută prin ordonanța procurorului. Acest fapt putea avea loc doar prin încheierea judecătorului de instrucție, la solicitarea procurorului (vezi para. 45). Deși Procurorul General a anulat ordonanța din 26 august 2012 privind scoaterea lui Donea de sub urmărirea penală și a dispus reluarea urmăririi penale, acesta nu a contestat și nu a solicitat, până la emiterea ordonanței de reluare a urmăririi penale, anularea încheierii judecătorului de instrucție din 22 ianuarie 2013 (vezi para. 9-11). Prin urmare, această condiție nu a fost întrunită.

57. Completul de asemenea notează că în încheierea din 22 ianuarie 2013, judecătorul a anulat ordonanța din 31 octombrie 2012 și a menținut ordonanța din 26 august 2012 pe motiv că procurorul a acționat abuziv, iar circumstanțele invocate, care se bazează pe aceleași chestiuni de fapt ca și ordonanța Procurorului General, nu sunt suficiente pentru reluarea urmăririi penale în privința lui Donea. Acest aspect ridică dubii serioase privind justificarea reluării urmăririi penale de către Procurorul General.

58. De asemenea, conform art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, reluarea putea fi făcută numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite, ori este descoperit un viciu fundamental. Procurorul susține că decizia din 14 martie 2017 a Curții Supreme de Justiție privind achitarea lui Pletosenco reprezintă o faptă nouă. Acest argument a fost soluționat irevocabil prin [decizia](#) Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2019 (vezi para. 39). Curtea a statuat că decizia de achitare a lui Pletosenco nu constituie o faptă nouă sau recent descoperită, în sensul art. 287 Cod de procedură penală. Această concluzie se întemeiază pe

Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7/2005 (vezi para. 47). Cu toate acestea, procurorul încearcă să repună acest aspect în discuție, în pofida caracterului irevocabil al deciziei Curții Supreme din 28 octombrie 2019.

59. Curtea Supremă de asemenea a clarificat sensul sintagmei „circumstanțe noi sau recent descoperite” din art. 458 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, care are același sens ca și aceeași sintagmă din art. 287 Cod de procedură penală. Ea se referă la chestiuni de fapt, nu la menționarea circumstanțelor examinate anterior într-un act emis după emiterea ordonanței sau adoptarea hotărârii judecătorești irevocabile. Nu este suficientă prezentarea unei alte versiuni asupra unor împrejurări deja cunoscute și examinate în proces (încheierea nr. [lavo-5/2026](#), § 14). Decizia Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2019 se bazează pe circumstanțele de fapt deja cunoscute de procuror anterior acesteia.

60. Procurorul susține că reluarea putea fi dispusă de procuror în temeiul art. 396¹ Cod de procedură penală. Acesta reglementează situația în care instanța pronunță o hotărâre de achitare pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat. Acest articol permite procurorului să continue urmărirea penală în vederea identificării făptuitorului. Art. 396¹ Cod de procedură penală nu constituie însă un temei suplimentar de reluarea a urmăririi penale. Reluarea urmăririi penale în baza art. 396¹ Cod de procedură penală poate avea loc doar cu respectarea condițiilor și procedurii prevăzute de art. 287 Cod de procedură penală. Prin urmare, acest argument al procurorului este nefondat.

61. Procurorul mai susține că apărarea este decăzută din dreptul de a invoca nulitatea ordonanței Procurorului General, deoarece nu a contestat-o în fața urmăririi penale, după cum prevedea art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală. La 21 iulie 2017, apărarea a depus la procuratură o plângere prin care a solicitat constatarea nulității ordonanței Procurorului General, invocând încălcarea art. 287 Cod de procedură penală. Această plângere nu a fost examinată de procuratură, pe motiv că urma a fi înaintată în instanța de judecată (vezi para. 15). Prin urmare, acest argumentul al procurorului este neîntemeiat.

62. În această cauză, instanța de judecată a primit pentru examinare plângerea adresată procurorului privind constatarea nulității ordonanței Procurorului General de reluare a urmăririi penale. Potrivit plângerii, această ordonanță a fost emisă cu încălcarea competenței și a art. 287 Cod de procedură penală. Plângerea nu a fost soluționată de către procuratură, deoarece cauza a fost transmisă în instanța de judecată (vezi para. 15). Motivele invocate se referă la nulitatea relativă, care, după cum prevedea în perioada relevantă art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, nu puteau fi invocate în instanța de judecată dacă nu au fost invocate până la terminarea urmăririi penale. Instanța de judecată va soluționa astfel de plângeri prin sentință. Dacă ordonanța încalcă grav prevederile legale care reglementează desfășurarea procesului penal, iar încălcarea nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act, fie a fost afectat grav caracterul echitabil al procesului penal sau drepturile părților, instanța va admite plângerea și va

anula ordonanța procurorului deoarece a constatat nulitatea relativă. Drept consecință, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală își recapătă puterea juridică și devine incident art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală. În temeiul acestei norme, instanța va dispune încetarea procesului penal. Având în vedere că ordonanța de scoatere de sub urmărire penală este în vigoare, inculpatul se consideră reabilitat și dobândește dreptul de a intenta o acțiune în temeiul Legii nr. 1545/1998.

63. Având în vedere cele de mai sus și plenitudinea motivării oferite, recursul procurorului este neîntemeiat și în conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, în numele legii,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul procurorului Lilia Sîrbu și menține decizia Curții de Apel Comrat din 25 octombrie 2022.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Leonid Chirtoacă

Vladislav Gribincea